

2023-03-16

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS 2023-00035

Remiss – Promemorian ”Ny kärnkraft i Sverige - ett första steg” (KN2023/01921)

Yttrande till klimat- och näringslivsdepartementet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen fattar följande beslut.

Kommunstyrelsen antar föreslaget yttrande enligt bilaga 4 till tjänsteskrivelsen daterad den 16 mars 2023.

Sammanfattning

I promemorian lämnas förslag till ändringar i miljöbalken och lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) som syftar till att utvidga förutsättningarna för att tillåta uppförande och drift av nya kärnkraftsreaktorer. Förslaget innebär att bestämmelsen i miljöbalken som anger att regeringen endast får tillåta en ny kärnkraftsreaktor om den ersätter en permanent avstängd reaktor och uppförs på en plats där någon av de befintliga reaktorerna är lokaliserad tas bort. En följdändring föreslås också i en bestämmelse i kärntekniklagen som innehåller en hänvisning till förbuden i miljöbalken. Övriga förutsättningar för anläggningar för kärnteknisk verksamhet och tillåtighetsprövning av kärnkraftsreaktorer påverkas inte av förslaget.

Kommunfullmäktiges tillstyrkande krävs även fortsättningsvis för att regeringen ska få tillåta anläggningar för kärnteknisk verksamhet, inklusive kärnkraftsreaktorer.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2024.

Ärendet

Regeringen har skickat ut promemorian ”Ny kärnkraft i Sverige – ett första steg” på remiss. Nacka kommun är remissinstans och har möjlighet att lämna synpunkter. Remissvaren ska ha kommit in till Klimat- och näringslivsdepartementet senast den 10 april 2023.

Ärendet har behandlats på miljö- och stadsbyggnadsnämndens sammanträde den 15 mars 2023, § 48. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutade att överlämna ett förslag till

yttrande till kommunstyrelsen gällande remissen. Miljö- och stadsbyggnadsnämndens förslag till yttrande framgår av bilaga 3 till denna tjänsteskrivelse.

Innehållet i remissen i korthet samt utredningen förslag

I promemorian lämnas förslag till ändringar i miljöbalken och lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) som syftar till att utvidga förutsättningarna för att tillåta uppförande och drift av nya kärnkraftsreaktorer. Förslaget innebär att bestämmelsen i miljöbalken som anger att regeringen endast får tillåta en ny kärnkraftsreaktor om den ersätter en permanent avstängd reaktor och uppförs på en plats där någon av de befintliga reaktorerna är lokaliserad tas bort. En följdändring föreslås också i en bestämmelse i kärntekniklagen som innehåller en hänvisning till förbuden i miljöbalken. Övriga förutsättningar för anläggningar för kärnteknisk verksamhet och tillåtlighetsprövning av kärnkraftsreaktorer påverkas inte av förslaget. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2024.

Kommunfullmäktiges tillstyrkande krävs även fortsättningsvis för att regeringen ska få tillåta anläggningar för kärnteknisk verksamhet, inklusive kärnkraftsreaktorer. Förändringen gör det dock möjligt för företag som vill bedriva kärnteknisk verksamhet att etablera sig i fler kommuner. Det innebär också en möjlighet att göra dessa kommuner attraktiva även för andra verksamheter än kärnkraftsindustrin, exempelvis för verksamheter som behöver värme eller vätgas som kan produceras av en kärnkraftsreaktor.

Juridik- och kanslistabens bedömning och förslag till yttrande

Juridik- och kanslistaben har tagit del av miljö- och stadsbyggnadsnämndens förslag till yttrande och delar deras bedömning. Juridik- och kanslistaben har även inhämtat synpunkter från ledningsstaben utifrån säkerhetsfunktionens perspektiv.

Juridik- och kanslistaben föreslår, i enlighet med miljö- och stadsbyggnadsnämndens bedömning, att Nacka kommun tillstyrker förslaget i Klimat- och näringslivsdepartementets promemoria *Ny kärnkraft i Sverige – ett första steg*.

Ändringar från nuvarande regelverk

Promemorian lyfter att nuvarande bestämmelse i 17 kap. 6 a § miljöbalken enbart gör det möjligt att anlägga ny kärnkraftsreaktor om den nya reaktorn ersätter en befintlig kärnkraftsreaktor som kommer vara permanent avstängd när den nya reaktorn tas i kommersiell drift och om den nya reaktorn uppförs på en plats där en kärnkraftsreaktor nyligen har varit i drift. Det gör att man inte kan välja nya platser utifrån var elförsörjningen behöver förstärkas och var det kan byggas säkert.

Juridik- och kanslistaben instämmer i miljö- och stadsbyggnadsnämndens bedömning att förslaget underlättar processen att uppfylla det kommande ökade behovet av

energiproduktion. Förslaget gör kärnkraft till ett alternativ, vilket öppnar för investeringar i potentiella nya kärnkraftsverksamheter i Sverige. Samtidigt är det bra att förslaget inte sänker säkerhetsnivån på nya anläggningar. Även fortsättningsvis krävs omfattande utredningar innan regeringen kan ge tillstånd till ny kärnkraftreaktor. Dessutom ändras inte beslutsrätten för kommunen där reaktorn planeras, vilket innebär att tillstånd inte får ges utan kommunfullmäktiges tillstyrkan.

Konsekvensutredningen

Förslaget utreder inte elförsörjningen som helhet, vilket gör att konsekvensutredningen är väldigt begränsad. Juridik- och kanslistaben gör i likhet med miljö- och stadsbyggnadsnämnden bedömningen att, utifrån förslagets avgränsning, så finns inga negativa miljökonsekvenser av de föreslagna ändringarna. Ändringarna skulle innebära att nya anläggningar kan få tillstånd på nya platser där de gör störst nytta, ur produktionssynpunkt, under förutsättning att placeringen är säker.

Enbart satsning på kärnkraft löser inte energiförsörjningen. På lång sikt är kärnkraft en stabil elproducent, men med så höga säkerhetskrav och så lång utbyggnadstid att det inte säkrar elproduktionen i närtid. Dessutom är kärnkraft fortfarande förknippat med risker och miljöpåverkan. Det behöver betonas att elförsörjningen behöver hanteras med en stor variation i energiproduktionen och stora satsningar på elnät och elöverföring. Det ligger dock utanför det remitterade förslaget.

På sikt kan förslaget innebära att mindre kärnkraftsanläggningar placeras i kommuners närområde eller i direkt angränsande kommun. Den största risken i ett sådant scenario är att kommunen saknar kompetens, beredskap eller kunskap om haveriberedskap och fysiskt skydd för att hantera ett radioaktivt utsläpp eller kärnteknisk olycka. Det är därför ytterst viktigt att satsa på kompetensstärkande åtgärder för såväl energisystemet i stort som kärnkraftskompetens i synnerhet. Regionala samordningsinsatser såväl som statliga medel kan behövas för att säkerställa att omkringliggande kommuner får ett relevant skydd för medborgarna i form av beredskap och kunskapshöjande insatser. Höjd beredskap och kompetenshöjande insatser behöver även innefatta kommuners räddningstjänst.

Kärnkraftsanläggningar blir även skyddsobjekt med medföljande strikta regler kopplat till objektet, enligt skyddslagen. Stärkt kompetens kring kommuners ansvar kopplat till säkerhet omkring själva anläggningen samt information och rådgivning till invånarna om säkerhetsfrågor kommer att krävas för kommuner med modulära anläggningar.

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen i promemorian bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser för Nacka kommun. I förlängningen berör förslagen frågor gällande elförsörjning, klimatutsläpp, påverkan under reaktors bygg- och drifttid, bränsleförbrukning och avfallshantering

samt ekonomi kring framtida reaktorer. Det ligger dock utanför förslaget och dess konsekvensutredning.

Konsekvenser för barn

Förslagen i promemorian medför inga direkta konsekvenser för barn. I förlängningen berör förslagen flera frågor som kan få konsekvenser för barn som elförsörjning, klimatutsläpp, påverkan under reaktors bygg- och drifttid, bränsleförbrukning och avfallshantering. Det ligger dock utanför förslaget och dess konsekvensutredning.

Bilagor

1. Promemorian Ny kärnkraft i Sverige – ett första steg
2. Protokollsutdrag miljö- och stadsbyggnadsnämnden den 15 mars 2023, §48
3. Miljö- och stadsbyggnadsnämndens förslag till yttrande
4. Förslag till yttrande

Christopher Arontaus
Tf. kanslichef
Juridik- och kanslistaben

Julia Tham
Utredare
Juridik- och kanslistaben